

**«ҚАЗАҚСТАН-
РЕСЕЙ
МЕДИЦИНАЛЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ»
МЕББМ**

**НУО
«ҚАЗАХСТАНСКО-
РОССИЙСКИЙ
МЕДИЦИНСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ»**

**Тақырыбы: Онкологиялық практикадағы
деонтология мәселелері.**

**ОРЫНДАҒАН: ЕСЕНБАЕВ АСҚАТ
ТОП: 504Б ОМ**

2020- ЖЫЛ

Этика

- ▶ Алғаш рет «этика» терминін Аристотель қолданды, ол бұл ұғымды адамдардың моральдік мінез-құлқының философиясы ретінде түсінді.

Медицинская этика и
деонтология

Медициналық этика

- ▶ Бұл меджұмыскерлердің моралін, соның ішінде олардың мінез-құлқын, науқастармен, серіктестерімен және қоғаммен қарым-қатынасын үйрететін ұғым.

Деонтология

- ▶ Медициналық жұмыскерлердің науқастар мен сау адамдарға қатысты кәсіби міндеті туралы ілім;
- ▶ Бұл науқастарға максимум пайда келтірудегі меджұмыскерлердің тәртіптік принциптерін үйрету;

Медициналық қызметкердің моралінің негізгі принциптері

- ▶ - гуманизм;
- ▶ - нақтылық;
- ▶ - науқасқа назар аудару;
- ▶ - науқастың сенімінен шыға білу;
- ▶ - науқасқа қатысты барлық міндеттерді толық орындау.

- ▶ - адамдардың психикалық денсаулығы үшін күресу;
- ▶ - профилактикалық және санитарлы жұмыс жүргізу;
- ▶ - дәрігерлік құпияны сақтау;
- ▶ - науқастың нәсіліне, политикалық және діни сеніміне қарамай көмек көрсету.

- ▶ **Онкологиядағы медициналық деонтология** - бұл дәрігердің науқас пен оның туысқандарының, серіктестерінің, қоғамның алдындағы парызы туралы ілім.
- ▶ Онколог, барлық медициналық қызметкер сияқты мынадай этикалық принциптерді ұстану керек: «Женева декларациясы ДДҰ» (1994), «Медициналық этиканың халықаралық кодексі» (1983), «Дәрігердің этикалық кодексі» (1994). Бұл құжаттарда, дәрігердің басты міндеті гуманизммен қызмет ету деп көрсетілген.

Онкологиядағы деонтологияның принциптері

- ▶ Дәрігердің онкологиялық науқасқа қатысты әдіс-тәсілін анықтайтын 2 принцип көрсетілген:
  - 1) науқастың психикасын максимальды қорғау;
  - 2) әрбір қатерлі ісігі бар науқас ем алуға құқылы.

Психикасын қорғау

мақсатындағы принциптер:

1. Науқастың өз ауруының әсерінен болған эмоционалдық жарақатын өршітпеу;
2. Әрбір науқасты ең біріншіден жеке тұлға ретінде қарау. Оны рухын басып тастамау, одан жоғары блмау, онымен интеллигентті түрде сұхбаттасу.
3. Ауыр науқасты дөрекілік және назар бөлмеу арқылы жаралау жеңіл. Сондықтан сөйлесудің өзіне аса мән беру керек.

4. Әр науқастың психикалық ерекшелігі, интеллекті, өмірлік тәжірибесі әрқалай. Сонымен қатар науқас өз ойын айтуға толық құқылы. Сондықтан науқастың көзқарасына қарап, оны мұқиятты түрде түзеуге тырысу қажет.

5. Барлық адамдарда «обыр – өмірге қауіпті» деген түсінік қалыптасқан. Сондықтан да осы ауру туралы есту оның болашағы туралы ойын күрт өзгертуі мүмкін. Дәрігер оны қорғаныш реакциясы ретінде қабылдап, жұмсақ түрде әңгімелесу керек.

6. Онкологиялық науқастың ойы мен сезімін толық түсінуге қатты сенімді болмау керек. Оны сөкпеңіз, позитивті ойлаңыз.

7. Үмітін сөндірмеңіз, бірақ «өтірік оптимизм» – де оған кері әсер етуі мүмкін.

Онконауқастың өз жағдайын бейімделу стадиясы

- ▶ А.В. Гнездилов бейімделудің бірнеше стадиясын қарастырды:
- ▶ • психологиялық шок;
- ▶ • «мойындамау реакциясы» (ауруын мойындамау);
- ▶ • агрессия;
- ▶ • депрессия ;
- ▶ • ауруын қабылдап, мойындау (тынышталу, тағдырынан қаша алмауына көну).

Типы высшей нервной деятельности и поведение больного

- Холерик

- Флегматик

- Меланхолик

- Сангвиник

Дәрігерлік құпия

- ▶ Медициналық деонтологиядағы маңызды талаптардың бірі – науқастың құпиясын сақтау. Науқас өз ауруының қорқынышы салдарынан басқа адамдардан сенімділікті, жұбанышты іздейді және кейбір мед.қызметкерлермен өз ойын бөліскісі келеді. Дәрігер онкологиялық науқас туралы ақпаратты бөгде адамдарға таратпауы тиіс. Тек науқастың жақын таныстары мен туыстарына айтылады. Олармен сұхбаттасу науқастың қатысуынсыз болуы керек. Туыстарына объективті түрде ақпарат берілуі керек, бірақ аурудың жақсы болып аяқталуы мүмкін екендігіне де үміт болуы қажет.

- ▶ *Канцерофобия* қатерлі аурумен ауырам ба деген ойдан қорқатын адамның психикалық ауру түрі.
- ▶ Кез келген науқас дәрігер қабылдауына келгенде «обыр» деген диагнозды естуден қорқады. Көптеген онкологиялық аурулар емделеді. Бірақ, дегенмен де, обырмен ауыратын науқастар өмір бойы ұзақ химиотерапия, сәулелену, операция және дәрілік препараттарды қабылдап өтеді.
- ▶ Канцерофобия психиатриядағы кеңінен таралған фобия болып табылады.

Канцерофобияның принциптері

- канцерофобия жақын адамының обырмен ауыратындай түрде көрінетін психогенді реакция;
- қатерсіз жаңа түзілісті немесе кистаны ота жасап алдырған науқастар да болуы мүмкін;
- дәрігердің науқасты қарап тексеру кезіндегі абайсызда айтылған сөзі (ятрогения);
- науқаста обыралдыауруыларының болуы;
- неврозбен, ипохондриямен, психопатиямен ауыратын науқастарда дамиды;
- онкологиялық ауруларға тұқымқуалайтын берілгіштік;
- канцерофобия – шизофренияның сандырағы ретінде болуы мүмкін;
- тез азып кету немесе сыртқа көрінісінің өзгеруі (мысалға, созылмалы күйзеліс кезінде);
- созылмалы ауру барында (мысалға мигрень);
- көбінесе 40 жастан асқан адамдарда дамиды;
- канцерофобияға климакс периодындағы әйелдер тәуелді;

Ятрогения ұғымы

- ▶ **Ятрогения** – дәрігердің немесе мейірбикенің тікелей немесе жанама әсерінен болған патологиялық жағдай немесе ауру.
- ▶ Түрлері :
  1. *Ятрофармакогения*: медикаментозды препараттардың әсерінен болады;
  2. *Манипуляционды ятрогения*: тексеру кезінде туындайтын жағымсыз әсерден болады;
  3. *Комбинирленген ятрогения*: бірнеше фактордың әсерінен болады;
  4. *Мылқау ятрогения*: медициналық қызметкердің әрекетсіз болуынан.

Қорытынды

- ▶ Дәрігерлік этика мен деонтология түсінігі әрқилы. Ол пациент пен дәрігер арасындағы кері байланыс. Сонымен қатар науқас пен қоғамның, туыстарының арасындағы контрапункт. Дәрігердің этикасы мен деонтологиясы туралы сөз болғанда, ең қажетті қасиеттері «атақ және адалдық» . Өзінің алдындағы, кәсібінің алдындағы және науқастың алдындағы адалдығы – әрқашан өзін алдыға итермелейтін, сенімді қылатын қасиет.

Пайдаланылған әдебиеттер:

- ▶ <http://vmede.org/sait/?id>
- ▶ [=Onkologiya_davudov_2010&menu=Onkologiya_davudov_2010&page=10](#)
- ▶ 1. Седова Н.Н., Дмитриенко С.В «Ваш бизнес - стоматология (нормативная регуляция в стоматологии)»
- ▶ 2. «Этика врача стоматолога в обществе» П.А. Леус 2006
- ▶ 3. «Деонтология и этика врача-стоматолога: учебно-методическое пособие», издательство «Медпресс» 2001
- ▶ 4. .А.В. Анохина «Вопросы профессиональной этики и деонтологии в деятельности врача стоматолога»
- ▶ [.#"justify">.http://dentalworld.ru/pro/analitic/70512/](http://dentalworld.ru/pro/analitic/70512/)